

leváci a leváctví – část č. 31

pracovní listy ke kapitolám levák a psaní

aneb postup, jakým se vysvětlí podstata dolního a horního psaní leváků

ivo vodička 2013 • www.levactvi.cz

název školy: Střední škola pedagogická, hotelnictví a služeb,
Komenského 3, Litoměřice

autor: Mgr. Ivo Vodička

anotace: výukový materiál navazuje na vysvětlení metodiky psaní leváků (viz Zásady správného psaní - č. 11; Metoda horního psaní leváků - č. 7 a Metoda dolního psaní leváků - č. 10)

klíčová slova: metodika psaní leváků, horní a dolní způsob psaní, tah a tlak při psaní, směrovost psaní

cílová skupina: žáci středních pedagogických škol, učitelky mateřských a základních škol

Pracovní listy

ke kapitolám **Metoda horního psaní leváků a Metoda dolního psaní leváků - č. 7 a 10) a Zásady správného psaní - č. 11**

Ke cvičením pro každého účastníka: vytiskneme jednotlivé pracovní listy, připravíme jeden školní plochý štětec č. 6 - 8, jeden školní kulatý štětec č. 2 - 3, grafitovou tužku č. 2, fix s plochým hrotem, lahvičku tuše na namáčení a kuličkovou tužku.

Úkoly jsou směřovány k pravákům tak, aby si uvědomili, jak oni jako praváci píší, pochopili motoriku a směrnost psaní i výhody a nevýhody vedených tahů/tlaků různými směry a pochopili, proč je pro leváky dlouhodobě nevýhodné psát „proti srsti“ a proč se nakonec přiklání k hornímu způsobu psaní. Všechna cvičení směřují k tomu, aby se učitelé praváci si vyzkoušeli obtížnost různých přístupů a uvědomili si, jak důležité je vést leváky s naším psaní. Pozice psaní praváků, dolních i horních leváků jsou vyobrazeny níže.

Pracovní list č. 1

fáze pravák

Cvičení směřuje k poznání psaní tahem vedeného pravou rukou v obvyklém směru psaní - plochý i kulatý štětec se po papíře smýkají, z chlupů stéká tuš a zanechává sytou a ohraničenou stopu; pohyby jsou plynulé a koordinované. Štětec zde v podstatě simuluje jakýkoliv psací prostředek.

Pracovní list č. 2

fáze pravák - opačný pohyb

Cvičení se provádí opět pravou rukou, ale pohybem zprava doleva opět ve směru šipky, motivy opakujeme. V tomto okamžiku se pohybem tlaku směrem od sebe chlupy plochého štětce rozevírají, špička slabého kulatého štětce se pod tlakem stáčí v nevyzpytatelných směrech - výsledky psaní ve srovnání s listem č. 1 jsou výrazně horší, stopa je neuspořádaná, roztřepená, pohyby rukou jsou nepříjemné a hůře koordinované. Celkový výsledek je horší než u cvičení na listu č. 1. Mnoho pisařů se snaží z těchto obtíží vyváznout tím, že v ruce „překlopí“ štětec směrem od sebe, nebo zatočí celou ruku v zápěstí, aby nejvíce využili vedení čáry tahem a zároveň aby se co nejvíce přiblížili výkonu na listu č. 1.

Zde si už většina praváků uvědomí, že právě toto musí udělat levák, když píše levou rukou písmem konstruovaným pro praváky, že tedy pro dosažení stejného výsledku, kterého dosahují praváci, se musí leváci dopracovat jinak, tedy z horní pozice ruky.

Pracovní list č. 3

fáze levák - opačný pohyb

Cvičení provádějí praváci levou rukou - nyní jsou v pozici leváka, který může psát v pro něj výhodném směru zprava doleva z dolní pozice. Při tomto pohybu levou rukou se také štětec smýká a zanechává vyrovnanou snadno vedenou stopu. Grafitovou tužkou zkusíme psát zprava doleva ze spodní pozice úkol č. 2, tedy stranově obráceně vůči pohybům pravou rukou. Tento způsob psaní je pro leváky nejvýhodnější, stejným způsobem si psal

své osobní poznámky Leonardo da Vinci a tak píše i někteří malí leváci před a někdy i v době nástupu do školní docházky. Takto ubíhající písmo však není z mnohých důvodů přípustné. Úkol č. 3 je jen potvrzením, že praváci ze své pozice píše stejně.

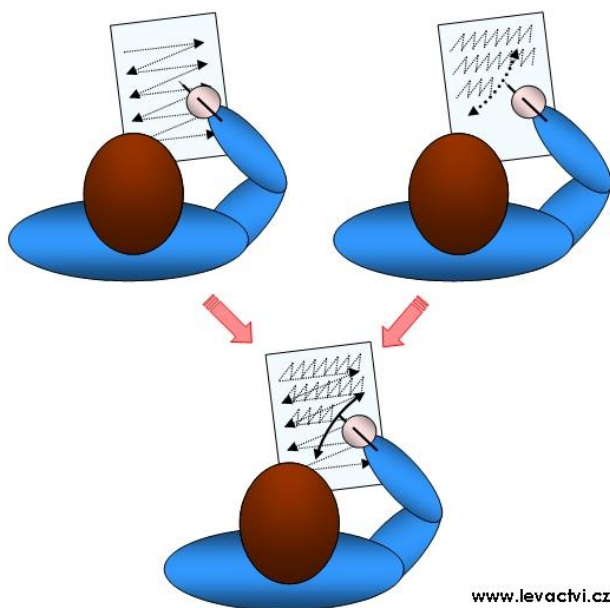
Pracovní list č. 4

levák – dolní a horní psaní - drápání

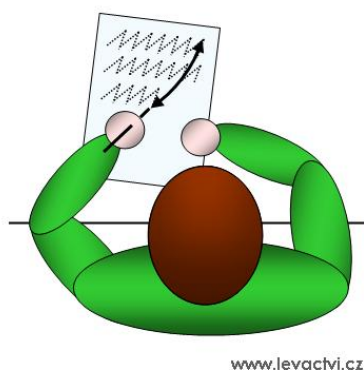
Cvičení provádějí praváci levou rukou - nyní z pozice dolního leváka, který píše zleva doprava ubíhajícím písmem pro praváky. Zjišťujeme, že tímto způsobem píše dolní levák proti směru psaní, což je obtížné. Totéž napíšeme podle vzoru levou rukou z horní pozice a zjistíme, že tužka je spíše tažena než tlačena. Cvičení č. 3 pak ukazuje, že při použití plochého fixu se písmo horních leváků téměř shoduje s písmem praváků, protože psací prostředek spíše táhnou, zatímco dolní levák stvoří jinak tvarované písmo (pozor - fix musí po papíře klouzat ploškou, ne špičkou! viz tahy vedené z různých stran).

Jak píše leváci a praváci:

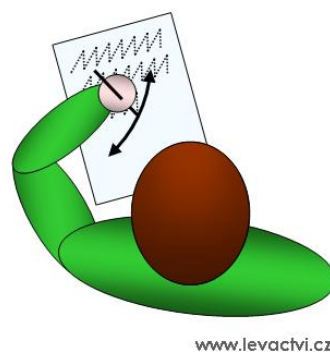
pravák: vede písmo ve směru od středu těla ven tahem

levák dolní:

levák horní:

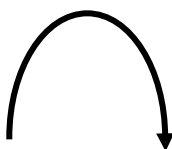
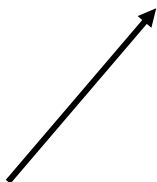

Pozor na polohu ruky a pootočení papíru!

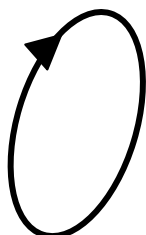
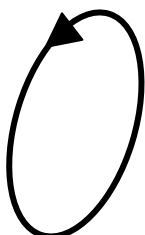
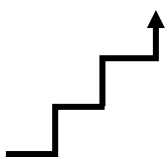
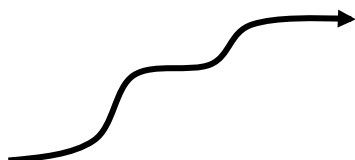
Pracovní list č. 1

fáze pravák

1. vezměte plochý štětec, namočte jej do tuše a ved'te pravou rukou tyto tahy ve směru šipky - motiv opakujte vedle sebe ve směru zleva doprava:

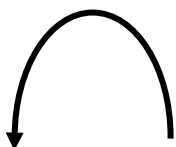
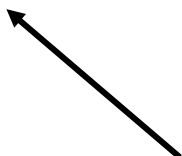
2. kulatým štětcem pokračujte v těchto dalších tazích obdobným způsobem:

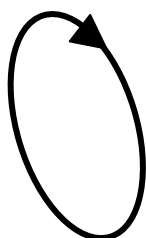
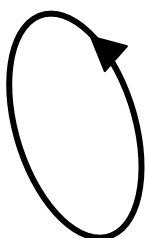
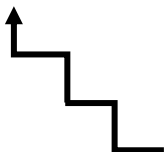
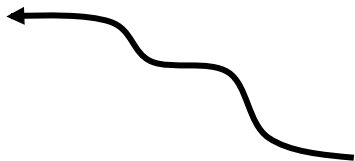
Pracovní list č. 2

fáze pravák - opačný pohyb

1. . vezměte plochý štětec, namočte jej do tuše a ved'te pravou rukou vždy ve směru šipky - motivy opakujte vedle sebe ve směru zleva doprava:

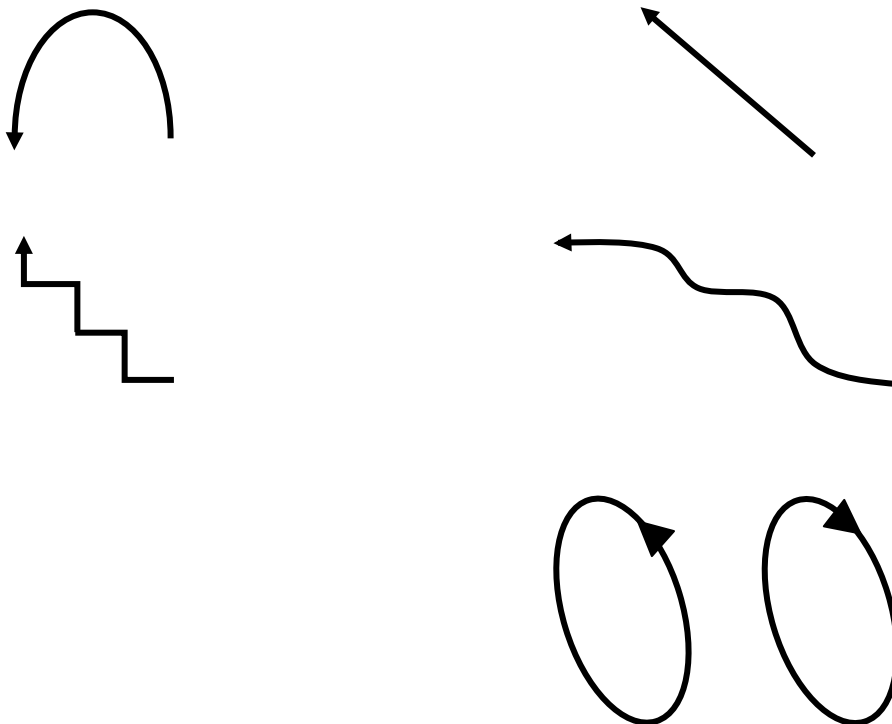
2. kulatým štětcem pokračujte pravou rukou v těchto dalších tazích obdobným způsobem:

Pracovní list č. 3

fáze levák - opačný pohyb

1. vezměte plochý, později i kulatý štětec, namočte jej do tuše a ved'te levou rukou tyto tahy, postupujte od pravé strany listu a motivy opakujte:

2. vezměte obyčejnou tužku a pište stranově obráceně jako levák (typ Leonardo da Vinci):

Miloš Říha hrabe trávu.
Miloš Říha hrabe trávu.

3. kontrolně zkuste napsat větu standardně jako pravák:

Miloš Říha hrabe trávu.

Pracovní list č. 4

levák – dolní a horní psaní - drápání

1. vezměte tužku a potom propisovací tužku a napište tento text jako dolní levák:

Miloš Říha hrabe trávu.

Miloš Říha hrabe trávu.

2. vezměte tužku a potom propisovací tužku a napište tento text jako horní levák - drápal:

Miloš Říha hrabe trávu.

Miloš Říha hrabe trávu.

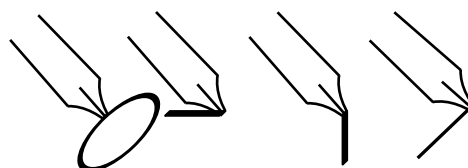
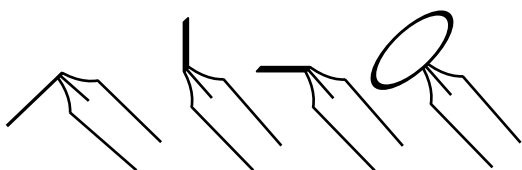
3. vezměte plochý fix a napište psacím písmem jako pravák, jako dolní a horní levák slovo Encyklopedia (fix musí psát plochou, nesmí jet po špičce!):

a) Encyklopedia – pravák: _____

b) Encyklopedia – levák horní: _____

c) Encyklopedia – levák dolní: _____

4. vedení čar plochým psacím prostředkem - pravák a horní levák

Použitá literatura a informační zdroje:

1. Vodička, Ivo: Nechte leváky drápat, Portál, Praha, 2008
2. Vzor písma „Miloš Říha hrabe trávu“ použit z: Slabikář, SPN, Praha, 1967, psací písmo napsal Karel Gaudl
3. Vlastní nákresy

Vodička, Ivo: Nechte leváky drápat, Portál, Praha, 2008

Objasňuje podstatu grafomotoriky levorukého psaní, popisuje základní přístupy leváků k psaní a nově zdůvodňuje nejvýhodnější způsob psaní pro leváky a používání pomůcek pro leváky doma, v mateřské a základní škole.

Učitelům, rodičům a samotným levákům poskytuje praktické rady o psacích a kreslicích prostředcích pro leváky a o jejich použití doma a v mateřské a základní škole. Na základě rozboru písma ve vztahu tahu a tlaku při psaní vysvětluje, proč většina leváků píše jinak, než je doporučeno školní metodikou. Obsahuje vyobrazení způsobů psaní leváků, ukázky rukopisů a fotografie.

Střední škola pedagogická, hotelnictví a služeb, Komenského 3, Litoměřice

ivo.vodicka@seznam.cz
www.levactvi.cz